

Paniýum — Ýigriminji San

Danyýel 11-iň yzygiderliligi we 2025-nji ýylyň duýduryşy

Jeff Pippenger

2026-03-02

Onunjy aýatlarynyň onunjysyndan on altynjysyna çenli ýerine ýetirilen taryhyň pionerler tarapyndan ulanylan görnüşi, görüşleri berkarar eden Rimiň miladydan öňki 200-nji ýylda, ýagny Panium söweşiniň bolan şol bir ýylynda gelip ýetendigini kesgitledi; men bolsa 2025-nji ýylda Rimiň gelip, Trampyň we Papa Leonyň inaugurasiýasy arkaly görüşleri berkarar edendigini öňe sürýärin. 2025-nji ýyl papanyň we Prezidentiň şol bir ýylyň içinde inaugurasiýa edilen ýeke-täk wagtyňy aňladýar. Ýyrtyjy we onuň suraty 2025-nji ýylda görmäge taýýarlaryň hemmesi üçin beýgeldildi. Pionerlerden tapawutlylykda, men bu aýatlaryň başda ýerine ýetirilen taryhyny däl-de, aýatlaryň yzygiderliligini ulanýaryn. Men şol taryh bilen ylalaşýaryn, emma taryhyň çarçuwasy hökmünde aýatlaryň içindäki yzygiderlilige daýanýaryn; aýatlaryň çarçuwasyny kesgitlemek üçin taryhy ulanmakdan gaça durýaryn. Meniň tassyklamagyma görä, bu iki çemeleşme hem dogrudyr.

Makabeyleriň Rewolýusiýasy

Men Makkabeyalaryň neslini hem şuňa meňzeş görnüşde ulanýaryn. Miladydan öňki 167-nji ýylda bolan Makkabeyalar gozgalaňy miladydan öňki 200-nji ýylda bolan Panium söweşinden ep-esli soň, hem-de Pompeýiň miladydan öňki 63-nji ýylda Iýerusalimi basyp almagyndan ep-esli öň bolup geçdi. On altynjy aýatdan başlanýan nesil umumy serkerde Pompeýiň miladydan öňki 63-nji ýylda Iýerusalimi boýun egdirmeginden başlanýar we Isa haça çüýlenende höküm süren Tiberiý Sezara çenli dowam edýär. Haç we Tiberiý on birinji babyň ýigrimi ikinji aýatynda görkezilýär.

Onuň önünde sil kimin goşunlar sweptilip äkidiler we döwler; hatda ähtiň şazadasy hem.
Danyýel 11:22.

On altynjy aýatda beýan edilen, miladydan öňki 63-nji ýylda general Pompeýiň Iýerusalimi basyp almagy, hem-de ýigrimi ikinji aýatda beýan edilen miladydan soňky 31-nji ýyldaky haç, Ýekşenbe güni baradaky kanunyň nyşanyndan başlanýan we Ýekşenbe güni baradaky kanunyň nyşany bilen tamamlanýan pygamberlik çyzygyny aňladýar. Ýigrimi üçünji aýat bu parçadaky üzülmendir; şonuň bilen, on altynjy aýatda başlanan pygamberlik çyzygynyň soňunyň ýigrimi ikinji aýatdygyny görkezýär. Ýigrimi ikinji aýatda bu çyzygyň aýdyň tamamlanmagy bilen birlikde, ýigrimi ikinji aýadyň on altynjy aýatda görkezilen şol bir ýolbelgisiniň nyşany bolmagy hem bardyr; şeýlelikde, on altydan ýigrimi ikä çenli aýatlaryň aýratyn bir pygamberlik çyzygyny aňladýandygyna alfa we omega şaýatlygyny berýär.

Munuň üstüne-de goşuň: on başynjy we on altynjy aýatlar Selewkiler patyşalygyndan Rim häkimiýetine geçişi görkezýär; şeýdip, on başynjy aýatda Selewkilerden başlap, on altynjy aýatda Rimlilere çenli dowamlylykda bir üzülmä görünýär, hem-de on altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýada çenli uzalýan setir aýratyn bir pygamberlik setiri hökmünde aç-açan aýry durýar. On altynjy aýat, Ýahudany agalyk astyna aljak indiki güýji tanyşdyrýar; şeýlelikde, edil ýigrimi üçünji

aýatdaky ýaly, pygamberlik taryhynda bir geçişi belleýär. Bu setir Ýekşenbe kanunynyň nyşany bilen başlanýar we şonuň ýaly nyşan bilen hem tamamlanýar, hem-de ol setir on birinji bapdaky ýigrimi ikinji aýatda soňlanýar.

Smit—we Üç Sezar

On altynjy aýatyň hem, ýigrimi ikinji aýatyň hem Ýekşenbe kanunyny aňladýandygy bu iki aýatyň biri-biriniň üstüne gabat getirilmegini talap edýär. Uriýa Smit ýigrimi üçünji aýat barada düşündiriş berýär we onuň näme üçin ýigrimi ikinji aýatyň haýyndan dessine soň gelýän bir taryhy däl-de, eýsem öňki aýatlaryň taryhynda has ir döwürden başlanýan bir taryhy aňladýandygyny düşündirýär.

“23-NJI AÝAT. Onuň bilen baglanyşyk baglaşylandan soň, ol hile bilen iş görer; çünki ol ýokarlanar we az sanly halk bilen güýçlener.”

Bu ýerde aýdylýan ylalaşyk baglaşylan “ol”, 14-nji aýatdan bäri pygamberligiň mowzugy bolup gelen şol bir güýç bolmalydyr; munuň Rim güýjidiğini bolsa, öň hem belläp geçilişi ýaly, pygamberligiň Rim imperiýasynyň üstünden yzly-yzyna höküm süren üç şahsda amala aşmagy jedelsiz görkezýär; ýagny, Ýuliy, Awgust we Tiberiy Sezar. Birinjisi öz ýurdunyň galasyna ýeňişli gaýdyp gelende бүdredi, ýykyldy we tapylmady. 19-njy aýat. Ikinjisi salgyt ýygnaýjy boldy; ol patyşalygyň şöhratynda höküm sürdi we gaharda-da, söweşde-de däl, eýsem öz düşeginde parahat ýagdaýda aradan çykdy. 20-nji aýat. Üçünjisi bolsa bir hilegärdi we häsiýet taýdan in nejisleriň biridi. Ol patyşalyga parahatçylyk bilen girdi, emma onuň hem hökümdarlygy, hem ömri zorluk bilen soňlandy. Onuň hökümdarlyk döwründe bolsa Ähtiň Şazadasy, nazaretli Isa, haça çüýlenip öldürüldi. 21-nji, 22-nji aýatlar. Mesih indi hiç haçan gaýtadan syndyrylyp ýa-da öldürilip bilinmez; şonuň üçin hem başga hiç bir hökümetde, başga hiç bir wagtda bu wakalaryň amala aşmagyny tapyp bilmeris. Käbirleri bu aýatlary Antioha degişli etmäge synanyşýarlar we ýehudy baş ruhanylarynyň birini ähtiň şazadasy edýärler, emma olar hiç haçan beýle atlandyrylan däl. Bu, Antiohyň hökümdarlygyny hem Danyýel 8-däki kiçi şahyň amala aşmagy hökmünde görkezmäge çalyşýan şol bir görnüşli delillendirmedir; we bu şol bir maksat üçin öňe sürülýär; ýagny, Geljek hakyndaky taglymatyň Mukaddes Kitabyň taglymatydygyny we Mesihini indi gapyda durandygyny görkezýän uly subutnamalar zynjyryny üzmek üçin. Emma subutnama ýykylmaz; zynjyr üzülmez.

“Pygamber imperiýanyň dünýewi wakalary arkaly bizi ýetmiş hepdäniň ahryna çenli alyp barandan soň, 23-nji aýatda biziň yzymyzy miladydan öňki 161-nji ýylda, rimliler ýewreýler bilen baglaşylan şertnama arkaly Hudaýyň halky bilen gös-göni baglanyşykly bolan döwrüne getirýär: şol ýerden bolsa soňky netijede ýygnaýyň ýeňşine we Hudaýyň ebedi patyşalygynyň dikeldilmegine çenli uzalýan wakalaryň göni hatary boýunça alnyp barylýarys. Ýewreýler siriýa patyşalary tarapyndan juda agyr süteme sezewar edilýändigleri sebäpli, rimlilerden kömek soramak we olar bilen ‘dostluk hem-de bileleşik şertnamasyna goşulmak’ üçin Rime ilçi iberdiler. 1 Mac.8; Prideaux, II, 234; Josephus’s Antiquities, book 12, chap.10, sec.6. Rimliler ýewreýleriň haýyşyny diňlediler we olara aşakdaky sözler bilen beýan edilen perman berdiler:—”

“‘Ýahudy halky bilen kömekleşmek we dostluk baradaky şertnama hakynda senatyň karary. Rimlilere tabyn bolanlaryň hiç birine Ýahudy halky bilen uruş etmek, ýa-da olara däne, gämiler ýa-da pul iberip, şeýle edýänlere ýardam bermek halal bolmaz; eger Ýahudylara garşy bir hüjüm edilse, Rimliler özleriniň güýji ýetýänçä olara kömek ederler; şonuň ýaly-da, eger Rimlilere garşy bir hüjüm edilse, Ýahudylar olara kömek ederler. Eger Ýahudylar bu kömekleşmek şertnamasyna bir zat goşmagy ýa-da ondan aýyrmagy isleseler, bu Rimlileriň umumy razylygy bilen ýerine ýetiriler. Şeýlelikde goşulan her bir goşundy hem güýjünde bolar.’ ‘Bu karar,’ diýip Ýosefus aýdýar, ‘Ýahýa ogly Ýewpolemus we Eleazer ogly Ýason tarapyndan, Ýahuda şol halkyň baş ruhanysy, onuň dogany Şimun bolsa goşunyň serkerdesi bolan wagtda ýazylýar. Ine, Rimlileriň Ýahudylar bilen baglaşan ilkinji şertnamasy şu bolup, ol şu tertipde amala aşyryldy.’”

“Şu döwürde rimliler kiçi bir halkdylar, we sözüň aňladýy ýaly, hile bilen, ýagny mekirlilik bilen iş etmäge başladylar. Ine şu pursatdan başlap hem olar soňradan ýetjek bolan häkimiýet belentligine durnukly we çalt ösüş bilen görterildiler.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 270, 271.

Ýigrimi ikinji aýatyň haçy diňe bir setiriň başynda hem bar bolan nyşan bilen setiri tamamlayan däl, eýsem indiki aýat hem haçdan ön gelen taryha, ýagny takmynan Paniumdan otuz ýyl soňra we Rim Ýerusalimi basyp almazyndan takmynan ýüz ýyl öňki döwre gaýdyp düşýär. Smitiň bu ýerde miladydan ön 161-nji ýyl diýip kesgitläň ýewreýleriň bileleşiginiň ýolbelgisi, beýleki pionerler tarapyndan miladydan ön 158-nji ýyl hökmünde görkezilýär. Bu ýerde meniň üns berýän nokadym senäniň özi däl, eýsem on altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýata çenli bolan aýatlaryň pygamberlik taryhynyň bir çyzygyny aňladýandygy we bu çyzykda Ýekşenbe kanunynyň hem alfasy, hem-de omegasy bolýandygydyr. Soňra, on altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýata çenli bolan çyzyk beýan edilenden soň, ýigrimi üçünji aýat on altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýata çenli bolan çyzygyň içindäki taryhy gaýtalap, ony giňeldýär. Ýigrimi üçünji aýat tarapyndan görkezilen pygamberlik taryhy çyzygy Makkabeýleriň taryhydyr, we Makkabeýleriň taryhy Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň taryhy bilen kämil bir meňzeşlikdir.

Iki Nesilşalygy

Makabeýler Antioh Epifanyň hökümdarlygy döwründe başlanan Selewkiler patyşalygyna garşy gozgalaňy aňladýar. Bu gozgalaň demirgazykdaky Selewkiler patyşalygyna garşy bolup, onuň netijesinde ýeňiş gazanyldy; şol ýeňiş ahyrsoňy miladydan soňky 70-nji ýylda Iýerusalimiň weýran edilmegine alyp baran döwürde Ýahuda degişli iki neberäniň biriniň döremegine getirdi. Birinji nebere Haşmonaýlar, ikinjisi bolsa Hirodlar neberesi boldy. Hirodlar neberesi demirgazykdaky Selewkiler patyşalygyndan halas bolnandan soň Ýahudadaky ikinji dolandyryş boldy. Ol Rim ulgamyna gös-göni baglydy, öňki Haşmonaýlar neberesi bolsa esasan ýewreý häsiýetli bolupdy. Haşmonaýlar neberesi miladydan öňki 141-nji ýylda başlady, miladydan öňki 37-nji ýylda bolsa Hirodlar neberesi başlap, miladydan soňky 70-nji ýylda çenli dowam etdi.

Dinastiýalar gadymy we göni manydaky şöhratly ýurt bolan Iudanyň hökümetini aňladýar. Makkabeý gozgalaňy b.e. ön 167-nji ýyldan 160-njy ýylda çenli dowam etdi. B.e. ön 164-nji ýylda Makkabeýler Antiýoh Epifany Ýerusalimden kowup çykardylar hem-de Antiýoh ony harlap

goýandan soň ybadathanany arassalap, täzeden bagyş etdiler, ýöne diňe b.e. öň 141-nji ýylda demirgazykdaky Selewkiý häkimiýeti doly ýeňlip, Haşmonaý dinastiýasy başlandy.

Gerod nesli bu ugur üçin açar bolup durýar, çünki Isanyň doglan wagty bäbekleri öldürtmek üçin buýruk beren Gerod Ulydy, Isa ölende bolsa onuň ogly häkimiýet başyndady. Gerod Uly ata bolup, Ýahudýa üstünden patyşa hökmünde höküm sürýärdi, emma onuň ogly diňe tetrahdy, ýagny patyşalygyň dörtten bir böleginiň üstünden höküm sürýän adamdy, patyşadan has köp häkim ýaly. Şonuň üçin hem onda Mesihi haça çüýlemek üçin Pilat bilen baglanyşmagy zerur eden ygtyýar ýetmeýärdi. Isanyň dogulyşy onuň pygamberlik setirinde pygamberlikdäki “ahyryň wagty” bolup durýar, Onuň ölümi bolsa ýekşenbe kanunyny aňladýar. Birinji Gerod 1989-njy ýyly aňladýar, soňky Gerod bolsa ýekşenbe kanunydyr. Ata Geroddan ogul Geroda çenli bolan aralyk Mesihiň pygamberlik setiridir.

Makkabeýleriň nesil ugry, demirgazykdaky bir patyşanyň ýewreýleriň üstüne grek döp-dessurlaryny, medeniýetini, şeýle hem grek dinini zor bilen girizen döwrüne garşy gazanylan ýeňişli gozgalaň bilen başlanýar. Haşmonaýlar nesilşalygynyň başlangyjy 1798-nji ýyly aňladýardy. Näme üçin beýle, diýip sorap bilersiňiz? Eger bir nesilşalyk pygamberlikdäki “ahyryň wagtynda” başlanýan bolsa, edil Mesihe dünýä inen mahalynda Hirod nesilşalygynda bolşy ýaly, onda beýleki nesilşalygyň hem pygamberlik zerurlygy boýunça şol bir başlangyjy bolmalydyr. Bu iki nesilşalyk hem, Mesihiň dünýä inmegini “ahyryň wagty” hökmünde ulananymyzda, ahyryň wagty bilen başlanýar, ýöne akylsyzlar ahyryň wagty bilen bagly möhüri açylan nury hiç haçan görmeýärler.

Biziň döwrümüzde-de, edil Mesihiň günlerindäkisi ýaly, Mukaddes Ýazgylaryň ýalňyş okalmasy ýa-da nädogry düşündirilmesi bolup biler. Eger ýehudiler Mukaddes Ýazgylary yhlasly, dogra bilen doly ýürekler bilen öwrenen bolsadylar, olaryň gözlegi wagtyň hakykatdaky bilimi bilen sylaglanardy; diňe bir wagtyň däl, eýsem Mesihiň görünmeginiň usulynyň hem bilimi bilen. Olar Mesihiň şöhratly ikinji gezek gelşini Onuň ilkinji gelişi bilen baglanyşdymazdylar. Olar Danyýeliň şaýatlygyna eýediler; olar Işanyň we beýleki pygamberleriň şaýatlygyna eýediler; olar Musanyň taglymatyna eýediler; ine, Mesih olaryň hut öz aralaryndady, emma şonda-da olar Onuň gelişi barada delil gözläp Mukaddes Ýazgylary derňeýärdiler. Şeýle-de olar Mesihiň garşysyna, pygamberlikde özüleriniň etjekdigi aýdylan zatlaryň hut özüni edýärdiler. Olar şeýle bir kör bolupdylar welin, näme edýändiklerini bilmeýärdiler.

“1897-nji ýylda hem şu günleriň özünde köpler şol bir zatlary edýärler, çünki olar birinji, ikinji we üçünji perişdeleriň habarlarynda jemlenen synag habarlarynda tejribe edinmändirler. Şeýle adamlar bar: olar bu habarlaryň entek geljekdedigini subut etmek üçin Mukaddes Ýazgylary derňeýärler. Olar habarlaryň hakykatdygyny ýygnaý alýarlar, emma olara pygamberlik taryhyndaky degişli ornuny bermekde şowsuzlyga uçraýarlar. Şonuň üçin-de beýle adamlar habarlaryň ýerleşdirilişi babatda halky azaşdyrmak howpy astyndadyrlar. Olar soňky döwrüň wagtyny, ýa-da habarlary haçan ýerleşdirmelidigini görmeýärler we düşünmeýärler. Hudaýyň günü duýdansyz ädimler bilen gelýär; emma akylsyzlar we beýik hasap edilýän adamlar ‘Ýokary Bilim’ barada boş samrama bilen meşgullanýarlar. Olar Mesihiň gelşiniň alamatlaryny-da, dünýäniň ahyryny-da bilmeýärler.” Paulson Collection, 423, 424.

Mesihiň dogluşyny «ahyry-zamanyň wagty» hökmünde kesgitlemek, şonuň üçin hem Makkabeýleriň nesil şejeresini ahyrky günleriň häzirki hakykaty baradaky mazmuna getirmegiň açary hökmünde görmek, Mesihi şol parçanyň hut merkezine goýýar; bu hem şol ulanylyşyň dogrudygyny görkezýän subutnamadyr.

Makabeýleriň nesli ruhy şöhratly ýurdy şekillendirýär, we bu şekillendiriş şöhratly ýurduň raýatlarynyň demirgazygyň patyşasynyň syýasy hem-de dini agalygyndan aýrylyp çykýan döwründe başlanýar. Haşmonaýlar nesline alyp baran Makabeýler gozgalaňy 1776-njy ýyly aňladýar, hem-de Makabeýler tarapyndan amala aşyrylan demirgazygyň patyşasyna garşy gozgalaň Rewolýusiýa urşuny aňladýardy. 1776-njy ýyldan 1798-nji ýyla çenli bolan ýigrimi iki ýyl, soňunyň wagtynda 1798-de Haşmonaýlar nesline alyp baran Makabeýler gozgalaňyny aňladýar; bu bolsa soňunyň wagtynda 1989-da Hirodlar nesli başlanýança dowam etdi. Hirodlar nesli milady 70-nji ýylda Iýerusalimiň weýran edilmegine çenli dowam etdi.

Bu taryh çyzygynda tanalmagy möhüm bolan zat iki taraplydyr: ol häzirki şöhratly ýeriň nusgasy bolan gadymy şöhratly ýeriň bir mysalydyr, hem-de on altynjy aýat bilen başlanýan bir taryh çyzygynyň içinde başlaýar; şol ýerde Rim ilkinji gezek şöhratly ýeri basyp alýar, şeýlelikde bu çyzygyň esasy mowzugyny kesgitleýär. On altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýata çenli bolan çyzyk şöhratly ýeri aňladýar, onuň mazmuny bolsa tizden geljek ýekşenbe kanunydyr. Şeýle hem bu çyzyk iki neberelik dolandyryş hökümetiniň ikisine-de täsir edýän ybadat edýänleriň iki toparyny görkezýär. Saddukeýler san taýdan azrakdylar, emma umuman alanyňda, iki neberelik döwürde-de ýewreýleriň dini we syýasy ulgamlaryna gözegçilik edýärdiler. Dini ulgam ruhanylyk tarapyndan dolandyrylýardy, şol ruhanylyk hem Saddukeýleriň, hem-de Pariseýleriň täsiri astyndady. Haşmonaý we Hirod nebereleriniň hökümetleriniň ikisi-de Pariseýleriň we Saddukeýleriň täsiri astyndady, we bu iki neberelik 1798-nji ýyldan ýekşenbe kanunyna çenli Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň hökümetini aňladýar.

Fariseýler bilen saddukeýler gulçulyk meselesindäki tutýan orny boýunça tapawutlanýan syýasy garaýyşlaryň iki toparyny aňladýar. Demokratlar gulçulygy goldaýar, respublikanlar bolsa gulçulyga garşy; we olar bilelikde Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň konstitusion hökümetiniň syýasy mehanizmi bilen özara gatnaşyga girýärler. Şol hökümet Ylhamyň on üçünji babyndaky ýer haýwanydyr, we ýer haýwanynyň daşky taryhy onuň respublikan şahy bilen görkezilýär. Içki taryh bolsa protestant şahy bilen görkezilýär. Şahlar haýwanyň üstünde biri-birinden aýrydyr, çünki haýwan döwletiň şahy bilen ybadathananyň şahyny aýyrýan Konstitusiýadyr, emma olar taryhyň dowamynda bilelikde hereket edýärler. Respublikan şahy gulçulygy ýa goldamak, ýa-da oňa garşy durmak babatda iki täsire eýedir. Protestant şahy bolsa ýedinji günüň Sabaty ýa-da günüň birinji günü babatda iki täsire eýedir.

Panium söweşinden takmynan otuz ýyl soň, Makkabeýler Mukaddes Kitap pygamberliginiň altynjy patyşalygy hökmünde Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň taryhyny alamatlandyrýarlar. Soňra takmynan bir asyr geçenden soň, on altynjy aýat Yerusalimiň basylyp alynmagy bilen berjaý bolýar; bu haçyň nyşanydyr. Ýahuda Rim dünýäni öz ygtyýaryna geçirende boýun egdirýän üç päsgelçiligiň ikinjisidir. General Pompeý Siriýany b.e.ö. 65-nji ýylda, soňra bolsa Ýahudany b.e.ö. 63-nji ýylda basyp aldy. Awgust Sezar üçünji päsgelçiligi b.e.ö. 31-nji ýylda Aktium söweşinde

basyp alar. Bu taryh on altynjy aýatdan ýigrimi ikinji aýada çenli bolan hatarda beýan edilýär.

Haç döwrüne çenli Makkabeyleriň taryhy tas iki ýüz ýyl bäri dowam edip gelýär. Uriýa Smit ýigrimi üçünji aýatda ýewreýler bilen baglaşylan şertnama arkaly görkezilen taryhyň, ýigrimi ikinji aýatda beýan edilen haç taryhyndan tas iki ýüz ýyl öň bolup geçen taryhy başlangyç nokady bilen laýyklaşdyrylmalydygyny kesgitleýär. Ýigrimi ikinji aýatda beýan edilen haç taryhy on altynjy aýat bilen laýyklaşdyrylmalydyr, çünki on altynjy aýat hem Ýekşenbe kanunydyr. Bu, Ýahudanyň şöhratly ýurdunyň taryhy bolan Makkabeyler çyzygynyň, on altynjy aýatyň Ýekşenbe kanunyndan ep-esli öň başlanýandygyny aňladýar.

Milleritleriň taryhynyň ýüz kyrk dört münüň taryhyny şekillendirýändigine düşüňän bolsak, Milleritler üçin ahyrzamanyň wagty bolan 1798-nji ýyly, ýüz kyrk dört mün üçin ahyrzamanyň wagty bolan 1989-njy ýyl bilen gabatlaşdyryp bileris. Şeýle edenimizde, biz birinji we ikinji perişdeleriň taryhyny üçünji perişdäniň taryhy bilen üst-üste goýýarys. 1798 we 1989 Danieliň on birinji babyndaky kyrkynjy aýadyň taryhynyň alfa we omega ýolbelgileridir.

Kyrkynjy aýat “ahyryň wagtynda” başlanýar; munuň 1798-nji ýyl bolandygy aňsatlyk bilen subut edilýär; dogry düşünilende bolsa, 1989-njy ýylda Sowet Soýuzynyň çökmegi kyrkynjy aýaty ýerine ýetirdi, we şol ýerine ýetme hem “ahyryň wagty” boldy. Makkabeyleriň çyzygysy bilen bir bapda ýerleşýän bir aýatda iki “ahyryň wagty”. Hasmoneyler nesline getiren Makkabey gozgalaňy 1776-njy ýyldan 1798-nji ýyla çenli bolan ýigrimi iki ýyly aňladýar. 1798-nji ýylda Hasmoneyler nesli başlady, 1989-njy ýylda bolsa Hirodlar nesli başlady.

Danyýl on birinji babyň onunjy aýaty 1989-njy ýyly görkezýär, on altynjy aýat bolsa ýekşenbe kanunydyr. Şol aýatlaryň içindäki taryh ugry üç söweşi, günorta patyşasynyň heläkçiligini we Rimiň pygamberlik taryhyna girmegini aňladýar. Şeýle hem ol, Ylham on üçünji bapdaky “guza menzeş iki şahasy bar bolan” we “aagondarha ýaly geplän” ýer haýwanynda bolup geçýän üýtgeşmäni nusgalaýan iki dinastiýanyň ugruny öz içine alýar. Yzygiderli görnüşde birinji ýewreý dinastiýasy guzy, ikinji rim dinastiýasy bolsa aagondarhadyr. Birinji dinastiýa ýewreýdi, ikinjisi rimlidi. Ýewreý bolsun ýa-da rimli bolsun, ýer haýwanyň iki şahasy bardy.

Ýewreý nesilşalygy Protestant şahyny, Rim nesilşalygy bolsa Respublikan şahyny aňladýar. Her iki şahyň hem pygamberlik taýdan iki bölege bölünişi bardyr. Saddukeýler bilen Fariseýler gulçulygy goldaýan Demokratlara garşysyna gulçulyga garşy Respublikanlaryň çarçuwasyny berýär; şol bir wagtyň özünde hem akylly gyzlara garşylykda paýhassyz gyzlaryň iki esse bölünişini görkezýärler. Paýhassyz gyzlar hökmünde Fariseýler ilkinji lapykeçlikde arassalanýar, Saddukeýler bolsa ybadathananyň ikinji arassalanyşynda arassalanýar. Fariseýler, Sardis ybadathanasyna menzeş bolup, dirilik adyna eýe bolandyklaryny ykrar etdiler, emma ölüdiler, şonuň üçin ilki olar arassalanýar; soňra bolsa Hudaýyň güýjüni inkär eden, Ýarygije Çagyryşynyň güýjüni we habaryny inkär eden Saddukeýler arassalanýar. Saddukeýler geçilip gidilýän äht halkydyr; Saddukeýler gowy duýgularyň täsirine kanagat edýänlerdir.

Mesihniň gelişi, birinji perişdäniň habarynda yglan edilişi ýaly, öýlenjek ýigidiň gelşi bilen şekillendirilendigine düşünilýä. Onuň ýakyn wagtda geljekdigi hakyndaky yglaňyň astynda ýüze çykan giň gerimli özgertme, gyzlaryň garşy çykyp gitmegine laýyk geldi. Bu timsalda,

edil Matta 24-däkisi ýaly, iki topar görkezilýär. Hemmesi öz çyralaryny, ýagny Mukaddes Kitaby alypdylar we onuň ýagtylygy bilen Öýlenjek ýigidi garşy almaga çykypdylar. Emma “akylsyzlar çyralaryny alyp, özleri bilen ýag almadylar”, “akyllylar bolsa çyralary bilen birlikde gaplarynda ýag aldylar.” Soňky topar Hudaýyň merhemetini, Mukaddes Ruhnyň täzeden döredüji, nurlandyryjy güýjüni kabul edipdi; hut şol güýç Onuň sözünü aýaklar üçin çyra we ýol üçin nur edýär. Olar Hudaý gorkusynda hakykaty öwrenmek üçin Ýazgylary derňeýärdiler we ýüregiň hem durmuşyň päkligi üçin yhlas bilen gözleýärdiler. Olar şahsy tejribä, Hudaýa we Onuň sözüne bolan, lapykeçlik we gijä galmak tarapyndan ýykylyp bilinmejek imana eýediler. Beýlekiler “çyralaryny alyp, özleri bilen ýag almadylar.” Olar hyjuwdan herekete gelipdiler. Olaryň gorkulary şol dabaraly habar bilen oýandyrylypdy, ýöne olar doganlarynyň imanyna daýanypdylar, hakykata düýpli düşünmän we ýürekde merhemetiň hakyky işine eýe bolman, gowy duýgularyň ýalpyldap duran ýagtylygy bilen kanagatlanypdylar. Olar ýakyn wagtda baýrak aljakdyklaryna umyt bilen doly ýagdaýda Rebbe garşy çykyp gitdiler; emma gijä galmaga we lapykeçlige taýyn däldiler. Synaglar gelende, olaryň imany gowşady, çyralarynyň ýagtylygy bolsa solgunlaşdy.” Beýik Göreş, 393.

Syýasy bolsun ýa-da dini, iki topar hem gijäniň ýarysyndaky krizisde paýhaslylara garşy birleşýär. Muny aýdyp, makalany şeýle bir meseläni gozgamaga başladyk: men on dördünji aýaty aýatlaryň akysyndaky ornuna esaslanyp ulanýaryn, aýatlaryň görkezýän taryhy yzygiderlilikine ters gelýändigine garamazdan. Men bu mantygy ýigrimi üçünji aýatyň ornuna hem laýyklykda ulanýaryn. Bir ýolbellgisiniň ýerleşdirilişi onuň taryhy berjaý boluşyna laýyk gelmelidir. Ýahudylaryň Makkabeýler döwründe Rim bilen baglaşan ylalaşygy şol aýatyň niredede ulanylmalydygyny kesgitledi. Görnüşi berkarar edýän on dördünji aýatyň “garakçylary” muny b.e. öň 200-nji ýylda, hut Panium söweşiniň bolan ýylynda etdiler, emma söweş bilen garakçylar iki dürli nyşandyr.

“Talaňçylar” Panium söweşiniň senesi bilen göni baglanyşygy bellemek üçin däl-de, eýsem Antýoh tarapyndan ýenlişe uçramak ätimallygy bolan, gowşak baş ýaşly Müsür hökümdary bilen olaryň döreden gatnaşyklaryny kesgitlemek üçin beýanyň bir bölegine öwrülýärler. Olar Müsür bugdaýynyň Rim imperiýasyna getirilmeginiň bozulmagyny islemediler. Aýetiň temasy Rimiň goragsyz baş ýaşly Müsür patyşasy bilen pygamberlik baglanyşygydyr. Şol araçyllyk Putiniň, 1989-njy ýyla çenli öň bolşy ýaly, Ukrain ybadathanasyny Rus ybadathanasyna tabyn etmegi hem öz içine alýan synanyşygynyň yzýanyndaky çöküşiň netijelerini görkezýär. Şol synanyşyk onuň günorta şalygynyň kem-kemden dargamagynyň başlangyjyny edýär, we Putin Ptolemeý ýaly ölen, ýa-da Uzziýa we Napoleon ýaly haýsydyr bir usul bilen sürgün edilende, ol pygamberlik taýdan aýrylýar we şondan soň onuň şalygy has ukypsyz ýolbaşçylaryň bir topary tarapyndan dolandyrylýar. Soňra bolsa, baş ýaşly patyşanyň döwründe, papalyk Rimi öz bähbitlerini, ýagny Ukrain ybadathanasyny goramak üçin araçyllyk edýär.

Papalyk Russiýanyň ýa-da Ukrainanyň prawoslawlygy arasynda bir tarapy saýlamaýar; ol Işaya dördünji bapda şekillendirilişi ýaly ähli dini bedenleri öz ygtyýarlygynyň astyna getirmek üçin ähli taraplary oýnaýar.

Şol günde ýedi aýal bir adama ýapyşyp: «Biz öz çöregimizi iýeris, öz geýimimizi geýeris; diňe seniň adyň bilen atlandyrylaýyn, ýüzümüzden biabraýçylygy aýyr» diýerler. Şol günde Rebbiň Şahasy görkli we şöhratly bolar, ýeriň miwesi bolsa Ysraýyldan aman galanlar üçin ajaýyp we göwnaçyk bolar. Şeýle bolar: Sionda galan we Iýerusalimde saklanyp galan adam mukaddes diýlip atlandyrylar, ýagny Iýerusalimde dirileriň arasynda ýazylanlaryň her biri. Işaya 4:1–3.

Papalik ähli dini edaralaryň, ýedi aýal hökmünde şekillendirilenleriň, ýagny ähli ybadathanalaryň üstünden gözegçiligi ele alýar. Ol ýedi ybadathana katolik, ýagny ähliumumy diýip atlandyrylmak isleýär, we olaryň Hudaýyň halky dældigi aýkdyr, çünki olar öz egin-eşiklerini geýmegi niýet edýärler. Özleriniň adamdan bolan egin-eşiklerini geýmegi isleýän ähli dini edaralaryň birleşmegi “Iýerusalimde mukaddes diýlip atlandyrylar” diýlen döwürde bolup geçýär; bu bolsa Rebbiň Şahasynyň Laodikiýaly halkdan Filadelfiýaly halka öwrülýän wagtydyr. Hut şol wagtda papalik ähli dini edaralaryň başy bolşy ýaly, syýasy edaralaryň hem başy ediler.

1989-njy ýylda ukrain ýygnagy demirgazygyň patyşasynyň Sowet Soýuzyny süpürüp aýyrmagynyň nyşany boldy, we Putin öňki boýun egme gatnaşyklaryny dikeltmäge çalşar, maňlaýynda mergi alar we onuň talaplaryny ret eden dine garşy yzarlamaga başlar. Ol yzarlama Ptolemeýiň öz ýurdunda, Aleksandriýa şäherinde bolup geçdi, şonuň üçin Russiýanyň içinde Roma tarapyndan täsirlenen ybadathanalary Putin nyşana alar, we şol hem onuň soňy bolar. Tramp Panium söweşine taýýarlanýarka, onuň gowşan müsürli çaga patyşanyň goragçysy bilen aýk gatnaşygy 2025-nji ýylda görkezilýär. B.e. öň 200-nji ýylda müsürli çaga-patyşany goran rim güýji, şol wagtda çaga-patyşany goramaz. Ol çaga-patyşanyň soňuna ýetmegine kömek eder. B.e. öň 200-nji ýylda Müsüriň goragçysy hökmünde Roma, Panium söweşinde Müsüriň ýok edijisi hökmünde Romany aňladýar.

Millerçiler

Milleritler üç Rim güýjüni görmediler, olar diňe ikisini gördüler, emma olaryň hakykaty şonda-da hakykatdy. Antiohusyň nyşan hökmünde pygamberlik logikasy bize on dördünji aýaty on başınjy aýatdan öň gelyän bir taryhda ulanmaga mümkinçilik berýär, hatda aýatlaryň ilki ýerine ýetirilmegine degişli taryh hem on dördünji, hem-de on başınjy aýaty miladydan öňki 200-nji ýyla ýerleşdiren bolsa-da. Men on altynjy aýaty ýakyn wagtda geljek Ýekşenbe kanunydyr diýip öňe sürýärin, on dördünji aýat bolsa 2025-nji ýyl, on başınjy aýat bolsa entek geljek Panium söweşidir. Antiohus üç söweşiň bir pygamberlik çyzygydygyny subut edýär, çünki ol üç söweşiň hemmesinde-de bar; emma ol meniň öňe sürýän talaby hem subut edýär, ýagny aýatlaryň ahyrzamandaky ulanylyşy, hat üstüne hat usulyýeti bilen dogry bölünende.

Antioh ähli üç söweşde hem bardy we ahyrzamanda ol 1989-njy ýylda (Reagan we ABŞ), 2014-nji ýylda (Zelenskyy we Ukraina) papalygyň wekili güýjüni aňladýar, soň bolsa Paniýum söweşinde ol 1989-njy ýyldaky şol bir wekili güýçdür, çünki Isa elmydama ahry başlangyç bilen görkezýär. Ronald Reagan ölüp jaýlandy, şonuň üçin Antiohyň taryhy şaýatlygy Millerit düşüncesine görä dogrudyr, ýöne setir üstüne setir ulanylyşyny dolandyryň kadalara tabyndyr. Aýatlardaky soňky papalyk wekili güýç Trumpdyr, taryhy taýdan Antioh ähli üç söweşde hem bolan bolsa-da. On üçünji aýaty berjaý etmek üçin Trump ikinji saýlawda ýeňilmeli boldy, çünki on üçünji aýatda ol

«gaýdyp gelýär», öňküsinden has güýçli bolup, gulagyndan ok degmegini göterer derejede güýçli bolýar; bu bolsa sag başam barmak we sag uly aýak barmagy bilen birlikde ruhanylar ýaglananda gan bilen ýaglanmaly zatdy.

Reýgan Trampyň keşbini öňünden görkezdi, çünki Reýgan 1989-njy ýylda bolan ahyrzamanyň döwründen bäri in soňky sekiz prezidentiň ilkinjisidir. Linkoln hem Trampyň keşbini öňünden görkezdi, çünki ol ilkinji Respublikaçy prezidentdi. Linkoln, Rim bilen bileleşen gulçulygy goldaýan Demokratlar tarapyndan öldürüldi, hem-de Ronald Reýgan bilen onuň papalaýyk garşydaşy Ioann Pawel II ikisi-de özlerine garşy edilen janyna kast etmek synanyşyklaryndan aman galdylar. Tramp 2020-nji ýylda syýasy taýdan öldürüldi; bu bolsa Ylham kitaby on birinji bap, ýedinji aýatyň amala aşmagy hökmünde ogurlanan saýlaw bilen boldy, soňra bolsa 2024-nji ýylda ol on birinji aýatyň amala aşmagy hökmünde direldildi.

Olar öz şaýatlygyny tamamlanlarynda, düýpsüz çuňlukdan çykýan ýyrtyjy haýwan olar bilen söweşer, olary ýeňer we öldürer. ... Üç gün ýarymdan soň bolsa, Hudaýdan gelen ýaşayyş ruhy olaryň içine girdi, olar aýak üstünde galdylar; muny görenleriň üstüne uly gorky düşdi. Ylham 11:7, 11.

Trampyň direlmegi onuň on üçünji aýatdaky “gaýdyp gelişi” boldy, munuň özi hem Rimiň bir häsiýetiniň meňzeşligini görkezdi, çünki Rim “ýediniň içinden çykan sekizinjidir”, we Tramp Rimiň bir keşbidir.

Bar bolan, öň bardy, indi bolsa ýokdur; hut şol sekizinjidir, ýediniň içinden çykandyr we heläketlige gidýändir. Ylham 17:11.

Trampyň ikinji möhleti ony Reýgandan bäri sekizinji prezident edýär, we ol şol bir wagtyň özünde altynjy hem bolandygy sebäpli, Tramp, papalyk bilen laýyklykda, “ýediniň içinden bolan sekizinjidir.” Sekiz direlişniň nyşanydyr; bu bolsa onuň, papalygyň bir şekili hökmünde, “gaýdyp gelmegi” üçin ölüm howply ýara alyp, onuň sagaldylmagy zerur bolandygyny nygtaýar.

Onuň kelleleriniň birini edil ölüme çenli ýaralanan ýaly gördüm; onuň ölüm howply ýarasy bolsa sagaldy; bütin dünýä bolsa haýwanyň yzyna düşüp haýran galdy. Ylham 13:3.

Ölümçül yara iyileştirildiğinde dünya “canavarın ardından hayranlıkla gider”; ve Trump, 2024’te yediden olup sekizinci olarak diriltildiğinde, o “geri döndü” ve bütün dünya onun ardından hayranlıkla gitti.

Üç gün ýarymdan soňra Hudaýdan bolan ýaşayyş ruhy olaryň içine girdi, olar aýaga galdylar; olary görenleriň üstüne bolsa uly gorky düşdi. Olar gökden özlerine şeýle diýýän uly bir sesi eşitdiler: “Bu ýere çykyň.” Şondan soň olar bulut içinde göge çykdylar; duşmanlary hem olary gördi. Ylham 11:11, 12.

Tramp 2024-nji ýylyň saýlawynda “gaýdyp geldi”, soňra bolsa 2025-nji ýylda ol hem-de papa Lev ikisi-de wezipä girişdiler. Görmek isleýän her bir adam üçin Isa göni we adalatly duýduryş berdi.

Şonuň üçin, Daniel pygamber tarapyndan aýdylyp geçilen we weýrançylygyň ýigrenji zady bolan zadyň mukaddes ýerde durandygyny göreniňizde, (okýýan muňa düşünsin.) Matta 24:15.

Mark muny birneme anykyrak aýdýar.

Emma haçan-da siz Danyýel pygamber tarapyndan aýdylan, harabalygyň ýigrenjini, bolmaly däl ýerde duran ýagdaýynda görseňiz, (okaýan düşünsin,) onda Ýahudadakylar daglara gaçsynlar. Mark 13:14.

Weýran ediji ýigrenç, onuň üç döwrüniň hersinde Rimi aňladýar. Butparaz Rim, papalyk Rimi we häzirki zaman Rimi — olaryň her biri Hudaýyň halky üçin duýduryş nyşanydyr. Bu duýduryş, Rim “mukaddes ýerde” bolanda ýa-da “bolmaly däl ýerinde” bolanda tanalmalydyr. Mukaddes Ýazgylarda şöhratly ýurt mukaddes ýurtdur, Amerika Birleşen Ştatlary bolsa ruhy taýdan şöhratly ýurtdur.

Rebbi mukaddes toprakta Öz paýy hökmünde Ýahudany miras alar we ýene-de Iýerusalimi saýlar. Eý ähli beden, Rebbiň önünde dym! Çünki Ol Öz mukaddes mesgeninden galyp turýar. Zekerýa 2:12, 13.

Mukaddes ýerde Rimiň durandygyny göreniňizde, Reb Ýerusalemi Öz äht halky hökmünde soňky gezek saýlaýandyr. Reýgan, sekiz prezidentiň ilkinjisi bolup, Mukaddes Kitap pygamberligindäki antikrist bilen gizlin bileleşik guranda, bu 1989-njy ýylda ahyrzamanyň wagtyndan bäri sekizinji we iň soňky prezident tarapyndan Rim bilen açyk bileleşigi aňladýardy. Omega nyşanlary köplenç alfa nyşanynyň häsiýetlerini tersine öwürýär.

2025-nji ýylda Papa Leonyň we Trampyň işe girişmegi Ylham kitabynyň on üçünji babyndaky deňiz jandary bilen ýer jandarynyň arasyndaky açyk gatnaşygy ýüze çykarýar. Reýgan bilen Ioann Pawel II-niň gizlin bileleşigi arkaly nusgalaşdyrylan Tramp bilen Leonyň açyk bileleşigine öwrülme, biziň üçin b.e.ö. 200-nji ýylda on dördünji aýaty ýerine ýetiren Müsürli çaga-patyşanyň goldawynyň ahyrky günlerde goldawyň ýoklugyny aňladýandygyny görkezýär.

2025 daşky binýatlaýyn görnüşi ýa-da pygamberligi berkidýär, çünki ol Danyýeliň “weýrançylygyň nejisligi” nyşany bilen tanadan Rim duýduryşy hökmünde Rimi beýgeldýär. “Weýrançylyk” bilen aňladylýan ýok edilşiň önüsyndasynda, weýrançylygyň nejisligi baradaky duýduryş bolup geçýär. Kestius döwründe Iýerusalimiň gabawynda bu duýduryş Rimiň häkimiýetiniň baýdaklarynyň mukaddes ybadathananyň mukaddes çäkleriniň içinde goýulmagy bilen görkezildi. Muny görenler, düşüniپ, boýun bolup, şäherden çykdylar we gabaw täzedan başlananda goralldylar. Olar Rimiň duýduryş nyşanyny gördüler. Pergamosyň ylalaşyga giden ybadathanasyndan aýrylan, soňra bolsa Týatiranyň ybadathanasy bolan hristianlar, Hudaýyň ybadathanasynda günä adamsynyň oturandygyny görenlerinde çöl ýere gaçdylar. Şol şaýatlar ahyrzamanda Danyýeliň aýdan weýrançylygyň nejisligi baradaky duýduryşy görkezýärler.

Biz 1888-nji ýylyň Kestiýiň gabawy bolandygyny, we ýekşenbe kanuny krizisiniň jemlenmesiniň Titusyň gabawydygyny gaýtalap görkezýäris. 1880-nji ýyllardaky Blairiň ýekşenbe kanuny baradaky taslamalary, şol ýyllarda günorta ştatlaryň käbirinde güýje girizilen ýekşenbe kanunlary bilen birlikde, Kestiýiň duýduryşy bolupdy; şol bir wagtyň özünde olar Uýam White-yň oba ýerinde ýaşamak baradaky maslahatyndaky bölüji çyzygy hem belläpdi. 1880-nji ýyllardan ön onuň maslahaty geljekde bize oba göçmeli boljakdygymyzdandy, emma 1880-nji ýyllardan soň

oba ýerinde ýaşamak eýýäm amala aşyrylmaly bir zatdy. 1880-nji ýyllarda ara alnyp maslahatlaşylan, papalyk häkimiýetiniň ygtyýarynyň alamatyny öňe süren Blair taslamalarynyň duýduryş nyşany, 9/11-däki Patriot Act-ynň öňgörüje boldy; çünki Ylhamyň on sekizinji babyndaky perişde şol iki taryhda-da peýda boldy.

9/11 mukaddes ýerde degişli bolmadyk ýerde öz ygtyýaryny ýerleşdiren Cestiusyň duýduryşy boldy, çünki 9/11-de inlis hukugynyň ornuny rim hukugy eýeledi. 2021-nji ýyldaky Pelosi kazyýet işlerinde degişli hukuk amaly baradaky düzgün ret edildi, bu bolsa ABŞ-da tizden güýje girjek Ýekşenbe kanunynda tamamlanýan Titusyň gabawyna tarap ädilen ýene bir ädimi aňladýar. Gabaw belli bir wagt döwürdir. 1888 içerki protestant şahynyň gozgalaňy barada gürrüň edýär, 9/11 bolsa daşarky respublikaçy şahnyň gozgalaňy barada gürrüň edýär. Jemal ýurdundan papanyň tagta çykarylmagynyň, şol bir ýylda in soňky prezidentin hem wezipesine girişmegi bilen bir wagtda bolmagy, Panium söweşiniň ön ýanynda haraba öwürýän nejisligiň degişli bolmadyk ýerde durmagynyň in soňky duýduryşyny aňladýar. Panium söweşi gös-göni Ýekşenbe kanunyna we butparaz Rimiň üçünji we in soňky päsgelçiligini aňladan Actium söweşine alyp barýar, ondan soň bolsa butparaz Rim Daniel 11:24-in ýerine ýetmeginde 360 ýyl lapykeçsiz höküm sürdi. Ýekşenbe kanunynda altynjy we ýedinji patyşalyklar ikisi hem Rim tarapyndan boýun egdirilýär, şondan soň häzirki zaman Rimi bir nyşanly sagat, ýagny kyrk iki nyşanly aýlap höküm sürýär.

On altynjy aýatda butparaz Rimiň ilkinji päsgelçilikleri bolan Siriýany ýaňy basyp alan Pompeý, ondan soň Iýerusalimi hem basyp alýar. Pompeý Rimiň ilkinji iki päsgelçiligini ýykýar, üçünjisini bolsa Awgust Sesar Aktiumda basyp alýar. Häzirki zaman Rimi ilki günortanyň patyşasyny 1989-njy ýylda kyrkynjy aýadyň ýerine ýetmesi hökmünde, şeýle hem onunjy aýat tarapyndan nusgalanşy ýaly basyp alýar. Soňra bolsa ýekşenbe kanunynda häzirki zaman Rimi Amerikanyň Birleşen Ştatlary bilen öz ikinji we üçünji päsgelçiligini basyp alýar, şondan soň Birleşen Milletler Guramasy öz patyşalygyny papalyk güýjüne bermäge dessine razylyk berýär. Butparaz Rimi Pompeý arkaly ikisini, soň bolsa ýene birini basyp aldy; papalyk Rimi bolsa 1989-njy ýylda birini basyp aldy, soňra bolsa nobatdaky ikisini altynjy aýatda basyp aldy, hut şol ýerde-de Pompeý özüniň ikinji basyp alşy bilen bellenýär.

Haçanda bolsun butparaz Rimiň Aktiumdaky üçünji päsgelçiligi, ýa-da 538-nji ýylda gotlaryň Rim şäherinden kowulmagy bilen aňladylan üçünji päsgelçilik bolsun, Rim üçünji päsgelçiligi ýeňip geçende, ol in ýokary höküm sürýär.

Dogrusy, Reb Hudaý hiç zady etmez, öz syryny öz gullary bolan pygamberlere aýan etmän.
Amos 3:7.

Reb, weýrançylyk gelmezden ön, Daniýel kitabynda weýrançylygyň ýigrenji zady hökmünde görkezilen duýduryş alamatynyň soňky aýan bolşuny hökman berer. Şol duýduryş alamaty 2025-nji ýylda görkezilýän Reýganyň gizlin bileleşiginden tapawutlylykda açyk bileleşikdir. Reb ilki duýduryş bermän jezany getirmez, we Amos Onuň gullaryna berýän gizlin ylhamynyň nämedigini hem-de onuň kimiň garşysyna gönükdirilendigini örän anyk beýan edýär.

Eý, Ysraýyl ogullary, Müsür ýurdundan çykaryp getiren bütin urugyňyza garşy Rebbiň aýdan bu sözünü diňläň: “Ýeriň ýüzündäki ähli uruglaryň içinden diňe sizi tanadym; şonuň üçin ähli

etmişleriňiz üçin sizi jezalandyryryn.” Amos 3:1, 2.

Amos Hudaýyň jeza berilmeli bolan, Ähetdäki sekizinji bapda güne sežde edýän ýigrimi baş adam bilen gabat gelyän, saýlanan äht halkynyň soňky nesline ýüzlenýär. Amos ýaşayanlaryň höküm edilýän döwründe günäleriň öçürilip aýrylşy mahalynda üçünji perişdäniň habary bolan Laodikýanyň habaryny öňe sürýär. Amosyň duýduryşy iki toparyň birleşmegine esaslanýar.

Iki adam ylalaşman, bile ýöräp bilermi? Arslan tokaýda olja bolmasa, arlarmy? Ýaş arslan hiç zat tutmadyk bolsa, öz ininden gygyryp çykarmy? Guş ýer ýüzünde özi üçin duzak ýok bolsa, duzaga düşermi? Hiç zat tutulmadyk bolsa, biri duzagy ýerden ýygnap alarmy? Şäherde surnaý çalyp, halk gorkmazmy? Şäherde bela bolup, Reb muny etmändirmi? Amos 3:3–6.

Bir bolup bile ýöremegiň duýduryşy, ýerden guşy tutýan duzagyň kontekstinde berilýär. Guşlar dini gurluşlaryň nyşanlarydyr, Ylham kitabynda bolsa papalyk her bir haram we ýigrenji guşuň kapasdyr.

Ol güýçli ses bilen gygyrды-da, şeýle diýdi: Beýik Wawilon ýykyldy, ýykyldy, ol jynlaryň mesgenine, her bir haram ruhuň penasyna we her bir haram hem ýigrenji guşuň kapasyna öwrüldi. Çünki ähli milletler onuň zynasynyň gazaply şerabyndan içdiler, ýer ýüzüniň patyşalary onuň bilen zyna etdiler, ýer ýüzüniň täjirleri bolsa onuň nepis ýaşayşynyň köplügi arkaly baýadylar. Ylham 18:2, 3.

Bir kapasdaky guş tutulan guşdur, bir millet hem Rimiň jelep zenany bilen zyna edeninde tutulan guşa öwrülýär; beýleki ähli pygamberlik guşlarynyň üstünden ýokary göterilýän guş bolsa, üç gatly öýi gurlan, ýekşenbe kanunynda öz ýerinde, ýagny Şinar diýilýän ýerde, ýagny Babylonda berkidilen güýjüň özüdür. Ol, 1798-nji ýylda ölüm howply ýara alan guşdur, ýa-da Zekerýanyň aýdyşy ýaly, sebediniň üstüne gurşun gapak goýlan guşdur; emma şondan soň spiritizmiň we dinden dänmiş protestantizmiň guşlary tarapyndan ýokary göterildi.

Soňra meniň bilen gepleşýän perişde öňe çykdy-da, maňa şeýle diýdi: «Indi gözleriňi ýokary galdyr-da, çykyp barýan zadyň nämedigine seret». Men: «Bu näme?» diýdim. Ol diýdi: «Bu çykyp barýan bir efa». Ol ýene-de diýdi: «Bu olaryň bütin ýer ýüzündäki meňzeşligidir». Ine, gurşundan bir talant ýokary galdyryldy; efanyň ortasynda oturan bir aýal hem bardy. Ol diýdi: «Bu pislikdir». Soňra ol ony efanyň ortasyna oklady-da, onuň agzyna gurşun agramyny basdy. Men ýene gözlerimi ýokary galdyryp seretdim, ine, iki aýal çykyp geldi; olaryň ganatlarynda ýel bardy, çünki olaryň leýlek ganatlaryna meňzeş ganatlary bardy; olar efany ýer bilen asmanyň arasynda ýokary galdyrdylar. Şonda meniň bilen gepleşýän perişdä: «Bular efany nirä alyp barýarlar?» diýip soradym. Ol maňa diýdi: «Oňa Şinar ýurdunda bir öý gurmak üçin; ol ýerde berkidiler we öz binýadynyň üstünde goýlar». Zekerýa 5:5–11.

Amosyň duzagyna guş ýerden düşýär, çünki bu ýakyn wagtda geljek ýekşenbe kanunynyň önünden gelyän bileleşigi aňladýar; şol ýerde ýer guşy tutulýar; we Amosyň aýdyşy boýunça, bu bileleşik Laodikeýa häsiýetli Ýedinji Gün Adventizmine käýinçdir, çünki şäherde duýduryş surnaýy çalnar, emma olar muny diňlemekden ýüz öwürerler.

Şäherde surna çalynsa, halk gorkmazmy? Şäherde bela ýüze çyksa, muny Reb etmedikmidir? Hakykatdan-da, Hökmürowan Reb Öz syrny gullary bolan pygamberlere aýan etmän, hiç zat

etmez. Arslan arlady, kim gorkmaz? Hökmürowan Reb gepledi, kim pygamberlik etmän biler? Amos 3:6–8.

Arlaýan Arslan — Ýahuda taýpasynyň Arslanydyr; Ol pygamberlik Sözüni möhürlände we möhürlerini açanda Mesihi aňladýar. 2025-nji ýylyň açyk bileleşigi Cestiýiň gabawydyr, we Hudaýyň halkynyň talaňçylarynyň nyşany, hiç haçan bile ýaşamaly bolmadyk iki tarapyň bile ýörändigini göreniňizde berkarar edilýär. Rim bilen protestantlaryň bileleşip, bir ugra düzülmegi öz-özüne garşy gelyän düşüňjedir; çünki protestant bolmak Rim garşysyna garşy çykmagy aňladýar.

Bu zatlary indiki makalada dowam etdireris.

Duzaqdan Gutulmak Üçin Gijä Galmak

“Şeýle hem ýatda saklansyn: Rim özgermeýändigini öwünç bilen yglan edýär. Grigoriy VII-niň we Innosent III-niň ýörelgeleri häzir hem Rim-Katolik kilisesiniň ýörelgeleridir. Eger onuň diňe güýji bolan bolsady, olary öňki asyrlardaky ýaly şu gün hem şol bir gaýrat bilen durmuşa geçirerdi. Protestantlar ýekşenbe gününü beýgeltmek işinde Rimiň kömegini kabul etmegi teklipe edenlerinde näme edýändiklerini juda az bilýärler. Olar öz maksatlarynyň amala aşmagyna yhlas bilen çalyşýan mahaly, Rim öz güýjüni gaýtadan dikeltmegi, ýitiren agalygyny gaýtaryp almagy nyşana alýar. Goý, Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda kilisäniň döwletiň güýjüni ulanmagyna ýa-da oňa gözegçilik etmegine ýol berilýändigini; dini dessurlaryň dünýewi kanunlar bilen mejbury edilip bilinýändigini; gysgaça aýdylanda, kilisäniň we döwletiň häkimiýetiniň wyždany höküm etmelidigi diýen ýörelge bir gezek berkarar edilsin — şonda bu ýurtda Rimiň ýeňşi üpjün edilendir.”

“Hudaýyň Sözi golaýlap gelyän howp barada duýduryş berdi; eger bu äsgerilmez bolsa, Protestan dünýäsi Rimiň niýetleriniň hakykatda nämedigini, diňe duzaga düşmekden gutulmak üçin juda giç bolanda öwrener. Ol dym-dyras güýçlenýär. Onuň taglymatlary kanun çykaryjy mejlislerde, ybadathanalarda we adamlaryň ýüreklerinde öz täsirini ýetirýär. Ol öz öňki yzlamalarynyň gaýtalanyp durjak gizlin jümmüşlerinde beýik hem ägirt gurluşlaryny bina edýär. Ol, urmak wagty gelende, öz maksatlaryny ilerletmek üçin öz güýçlerini gizlinlik bilen we hiç kimiň güman etmezliginde berkidýär. Onuň isleýäni diňe amatly orun, we bu oňa eýýäm berilýär. Biz tiz wagtda Rim elementiniň maksadynyň nämedigini göreris hem-de duýarys. Kim Hudaýyň Sözüne iman edip oňa boýun bolsa, şonuň bilen ýazgarmaga we yzlamaga duçar bolar.” The Great Controversy, 581.

Zulmatda, aldawda we azgynlykda, hatda ölümiň kölegesiniň astynda ýatan bir dünýä bar,—ukyda, ukyda. Olary oýarmak üçin kimler jan hasratyny çekýär? Haýsy ses olara ýetip biler? Meniň aňym geljege alnyp gidilýär; şonda şeýle bir alamat berler: “Ine, Güýew gelýär; Ony garşy almaga çykyňlar.” Emma käbirleri çyralaryny doldurmak üçin ýag edinmegi gijikdirerler, we olar juda giç bolup, ýag bilen aňladylyan häsiýetiň başga birine geçirilip bilinmeýändigini görerler. Ol ýag Mesihiň dogrulygydyr. Ol häsiýeti aňladýar, we häsiýet başga birine geçirilip bilinmez. Hiç bir adam ony başga biri üçin üpjün edip bilmez. Her kim özi üçin günäniň her bir tegmilinden arassalanan bir häsiýet gazanmalydyr.” Bible Echo, May 4, 1896.

“Häzirki hakykata mätäçlik sebäpli heläk bolup barýan biçäre janlary, hem-de hakykata ynanyandygyny ykrar edýän käbirleriniň Hudaýyň işini öňe ilerletmek üçin zerur serişdeleri saklap, olaryň ölmegine ýol berýändigini görüp durkam, bu görnüş maňa aşa agyr geldi, şonuň üçin perişdeden ony menden aýyrmagyny towakga etdim. Men gördüm ki, Hudaýyň işi olaryň emläginiň bir bölegini talap eden wagty, Isa gelen ýaş ýigit ýaly (Matta 19:16–22) olar gamgyn bolup yzlaryna dolanýarlar; hem-de tizden-tiz joşup gelýän bela olaryň üstünden geçip, ähli mal-mülklerini süpürip alyp gider, şondan soň bolsa ýerdäki baýlyklary gurban edip, gökde hazyna toplamak üçin örän giç bolar.” Early Writings, 49.

«Iuda öz ýalbarmalarynyň biderekdigini gördi-de, zaldan howlugyp çykyp şeýle diýdi: Örän giç! Örän giç! Ol Isanyň haça çüýlenmegini görüp ýaşap bilmejekdigini duýdy we umytsyzlykda çykyp gidip, özüni asdy». The Desire of Ages, 722.